



הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Communities and Synagogues

בס"ד

איחוד בתי הכנסת
והקהילות בישראל
Union of Synagogues and
Communities in Israel



"וְהָיָה בְיָמֵי זֶדְדָּה בְּזֶדְדָּהּ, וּבְיָמֵי שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ"
(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

מבוסס על לוח דינים ומנהגים בעריכת פרופ' יהודה איזנברג – הוצאת "היכל שלמה" ו"הארגון העולמי של בתי הכנסת"

אדר תשפ"א

12 בפברואר 2021 - 13 במרץ 2021

המולד: יום שישי (13.2.2021), בשעה 06:19 ו-4 חלקים.
קידוש לבנה: ליל שלישי, ד' באדר (15.2.2021) עד ליל שישי י"ד באדר (25.2.2021)
זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: ממוצאי שבת ט' באדר (20.2.2021)

א' ראש חודש אדר, יום שישי, ל' שבט (12.2.2021). תפילת ראש חודש כנהוג.

זמני הדלקת נרות ביום שישי ל' בשבט (12.2.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
18:16	מדריד	19:53	מלבורן	17:07	ניו יורק	18:01	ירושלים	16:47	ירושלים
18:39	מרבליה	18:28	יוהנסבורג	17:05	לוס אנג'לס	18:02	תל אביב	17:03	תל אביב
17:16	טורונטו	19:20	בואנוס איירס	17:37	פריס	18:03	באר שבע	17:06	באר שבע
16:12	ורשה	17:00	מוסקבה	16:41	לונדון	18:01	חיפה	16:55	חיפה
		17:09	רומא	17:18	אמסטרדם	18:04	אילת	16:57	אילת

שבת פרשת משפטים, ב' דראש חודש אדר (13.2.2021)

פרשת שקלים ראשונה לארבע הפרשיות. פיוטים לפרשת שקלים כמנהג.
ערבית: תפילת שבת ומוסיפים "עלה ויבוא".
שחרית: יעלה ויבוא, חצי הלל.

קריאת התורה: מוציאים שלושה ספרי תורה.

בספר הראשון קוראים לששה בפרשת השבוע. מניחים ספר שני על השולחן ומגביהים ספר ראשון.

בספר שני קוראים לשבעי בפרשת פנחס "וביום השבת, ובראשי חדשיכם". מניחים ספר שלישי על השולחן, חצי קדיש, מגביהים ספר שני.
בספר השלישי קוראים למפטיר מתחילת פרשת תשא, עד פסוק טז: "לכפר על נפשתיכם". מפטירים במלכים ב יב: "בן שבע שנים" עד (ז)
"לכוהנים יהיו". הספרדים מתחילים (יא, ז) "ויכרות יהוידע".

אין קטן עולה למפטיר, אין אומרים "אב הרחמים".

מוסף של שבת ראש חודש "אתה יצרת". שיר של יום, "ברכי נפשי".

ברוב הסידורים נשמט לפני "כי בעמך ישראל בחרת" קטע זה: "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך... והנחילנו ה' אלוקינו באהבה וברצון שבת קדשך... כי בעמך ישראל... וכו'". (ערוך השולחן ומנהג הגר"א).

במנחה קוראים לשלושה בפרשת תרומה. אין אומרים "צדקתך צדק".

יום חמישי, ו' אדר (18.2.2021). יום הסתלקות משה רבנו ע"ה ויום הזיכרון חללי מלחמות ישראל שמקום קבורתם לא נודע (מוקדם)
אנשי "חברה קדישא" מתענים בו כבתענית ציבור, ועושים סעודה אחרי התענית. אומרים סליחות בשחרית, ואם יש 10 מתענים קוראים בשחרית ובמנחה "ויחל".

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ז' באדר (19.2.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
18:24	מדריד	19:44	מלבורן	17:16	ניו יורק	18:06	ירושלים	16:53	ירושלים
18:46	מרבליה	18:23	יוהנסבורג	17:12	לוס אנג'לס	18:08	תל אביב	17:09	תל אביב
17:26	טורונטו	19:12	בואנוס איירס	17:49	פריס	18:08	באר שבע	17:11	באר שבע
16:26	ורשה	17:15	מוסקבה	16:54	לונדון	18:06	חיפה	17:01	חיפה
		17:17	רומא	17:31	אמסטרדם	18:08	אילת	17:02	אילת

שבת פרשת תרומה, ח' באדר – פרשת זכור (20.2.2021)

מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים לשבעה בפרשת השבוע. חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בסוף פרשת כי-תצא: "זכור" (דברים כה, יז-יט). קריאה זו היא חובה מן התורה לגברים, ויש אומרים שגם לנשים. יש לכווין לצאת בקריאה זו ידי חובה. רגילים שהגבאי מכריז שהשומעים יכוונו לצאת ידי חובתם בקריאה. מי שהיה אנוס, ולא שמע קריאה של פרשת "זכור" בשבת, יכווין לצאת ידי חובתו בקריאה בפורים. [יש נוהגים לקרוא הפסוק האחרון פעמיים: פעם זכר בציר"י ופעם זכר בסג"ל (מ"ב תרפ"ה, י"ח), ויש האומרים שאין ספק בקריאה ואין צורך לחזור].

מפטירים בשמואל א טו, ב: "כה אמר ה'... פקדתי" עד (לד) "גבעת שאול". אין מעלים ואין קורא בתורה ומפטיר אלא מי שזקנו החל לצמוח – גיל 17 לערך. אין אומרים "אב הרחמים".
במנחה קוראים לשלושה בפרשת **תצוה**. אומרים "צדקתך צדק".

יום חמישי, י"ג אדר (25.2.2021), תענית אסתר.

עלות השחר 4.40 (בישראל). בבוקר נוהגים כבכל תענית ציבור: סליחות וענו, אבינו מלכנו. קריאת "ויחל" גם במנחה, אם יש מתענים. במנחה אין אומרים אבינו מלכנו ולא תחנון.
 אחרי מנחה נוהגים לקיים זכר למחצית השקל שהיו שוקלים בזמן הבית, ונותנים 3 מטבעות כסף החוקיות במדינה הנקראת "מחצית". לדעת הגר"א די במטבע אחד (מאחר שאין בידי כל אחד 3 מטבעות, הנהיגו לשים 3 מטבעות בקערת הצדקה. הנותן קונה בכספו מטבעות אלה, ומחזירים כתרומה לקערת הצדקה). סוף הצום 18 דקות אחרי שקיעה: 17:57 (בישראל). אין לאכול לפני קריאת המגילה. מי שהצום קשה עליו, יכול לטעום לפני קריאת המגילה מזונות בגודל ז'ית', ולשתות כדי צרכו.

יום שישי, י"ד אדר (26.2.2021), פורים דפרזים

מצוות חג הפורים הן: קריאת מגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, הוספת "על הנסים" בתפילה ובברכת המזון, וקריאת התורה בפרשת "ויבא עמלק". חג הפורים נחוג בשני ימים, כפי שמתואר במגיל אסתר ט, יז-יט. בכל מקום חוגגים ביום י"ד אדר, ואילו בערים מוקפות חומה מזמן יהושע בן נון, כמו בירושלים – חוגגים ב-ט"ו אדר. בכל העולם יש שתי ערים שהם בוודאי מוקפות חומה מזמן יהושע בן נון: ירושלים ושושן הבריה. ערים אחרות, גם העתיקות, ספק אם הן יושבות במקום בו היו בעבר.
 ט"ו באדר חל לעתים בשבת. במקרה זה משתנה סדר מצוות הפורים בירושלים. הסיבה היא כי בשבת אין קוראים את המגילה (כמו שלא נוטלים לולב ולא תוקעים בשופר). ואי אפשר לתת מתנות לאביונים. במקרה כזה מצוות הפורים בירושלים מתפצלות לשלושה ימים: יום שישי, שבת וראשון.
 הישובים החדשים בארץ דינם כערי הפרזים: ונוהגים פורים ביום י"ד, ואין אומרים תחנון בט"ו. השכונות המחוברות לירושלים החדשה, והן סמוכות ונראות לה, חוגגות פורים כבירושלים, ביום ט"ו. בשכונות מרוחקות ינהגו כפי המקובל באותה שכונה, כי הדין משתנה ככל שהשכונה מתחברת לירושלים. העיריות הישנות בא"י כגון: יפו, צפת, עכו, טבריה, לוד – שספק אם הן מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, נהגו בעבר לקרוא מגילה בברכה ביום י"ד, שהוא זמן קריאה לכל, ובט"ו קראו בלי ברכה. משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודה נהגו בשני הימים. מנהג זה פסק מזמן, וכיום חוגגים את הפורים ב-י"ד אדר.
 בן ירושלים הנמצא בי"ד בעיר פרזים, ובדעתו לחזור לירושלים בט"ו, או הנמצא בי"ד בספינה או במדבר – ישאל שאלת חכם.

יום שישי, י"ד באדר, דיני פורים בשנה זו בכל מקום פרט לירושלים

ערבית. בשמונה עשרה אומר "על הנסים" (שכח ולא אמר, ומכר אחר שכבר אמר ברוך אתה ה' - אינו חוזר). אחרי שמונה עשרה קדיש תתקבל.
קריאת המגילה. הקורא במגילה פושט את המגילה כאיגרת, ומברך: "על מקרא מגילה", "שעשה נסים", "שהחיינו". אין להפסיק אפילו כדי לענות "ברוך הוא וברוך שמו". הקורא יכול להוציא, והשומעים יכונו לצאת ידי חובה בברכות ובקריאה. בברכת "שהחיינו" יש לכוון גם על משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת פורים. מי שלא שמע כמה מילים מן הקריאה, יכול להשלים אותן בעל פה או בקריאה מתוך ספר מודפס. את פרק ח פסוק יא, נוהגים לקרוא שתי פעמים, פעם אחת "להשמיד להרוג" ובפעם שניה "להשמיד ולהרוג", וכן בפרק ט' פסוק ב', פעם אחת "ואיש לא עמד בפניהם" ובפעם שנייה "ואיש לא עמד לפניהם". את "עשרת בני המן" קורא בנשימה אחת.
 לאחר הקריאה גולל המגילה ומברך "הרב את ריבנו". יחיד אינו מברך "הרב את ריבנו". הקהל אומר: "אשר הניא" ו"שושנת יעקב", ואתה קדוש". קדיש שלם בלי תתקבל. עלינו. קדיש יתום. ברכו.
 אָבֵל תוֹךְ שִׁבְעָה, אִם אֵין בְּאַפְשָׁרוֹתָי לְקִיּוּם מִנֵּין בְּבֵיתוֹ, רְשָׁאֵי לִלְכַת לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְקִרְיַת הַמְּגִילָה עֵרְבִית וְשַׁחֲרִית.
נשים חייבות בקריאת המגילה, וראוי שתשמענה את הקריאה ברוב עם בבית הכנסת. אישה יכולה להוציא את חברתה בקריאה. מי ששמע מגילה, והוא קורא למי שלא שמע – דינו זה: אם קורא לנשים - תברך אחת הנשים את שלוש הברכות, ובברכה הראשונה תברך "לשמוע מגילה" (רמ"א תרפט, ומ"ב). אם קורא לגברים – מברך הקורא או אחד השומעים את הברכה הרגילה: "על מקרא מגילה". בקריאה ביחיד אין מברכים "הרב את ריבנו".

אם אין מי שיועד לקרוא בטעמים, יכול הקורא לקרוא בלי ניגון הטעמים, ויעמיד לידו אדם שיעקוב אחרי הקריאה מספר מודפס, ויתקן את השגיאות.

בברכת המזון בפרזים אומר "על הנסים", ואם שכח אינו חוזר, אבל קודם "הרחמן הוא יזכנו" (או אחר "אל יחסרנו" - לדעת האדר"ת) יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים... בימי מרדכי ואסתר". ראוי להרבות קצת בסעודה גם בלילה.

שחרית בפרזים: "על הנסים". אחרי חזרת הש"ץ חצי קדיש. קוראים לשלושה בפרשת בשלח: "ויבא עמלק", חצי קדיש, "היללו". מכניסים ס"ת לארון. אין חולצים תפילין לפני קריאת המגילה. עיקר קריאת המגילה היא ביום, ואין יוצאים ידי חובת הקריאה בקריאת הלילה. מברך 3 ברכות כמו בערב. בברכת "שהחיינו" יש לכוון גם על משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת פורים. לאחר קריאת המגילה וגלילתה מברך הקורא: "הרב את ריבנו". הקהל אומר רק "שושנת יעקב". "אשרי" (ולא "למנצח") "ובא לציון", קדיש תתקבל. שיר של יום בפרזים: "למנצח על אילת השחר" (תהלים כב). אין כאלוקינו.

משלוח מנות, חובה לשלוח לאדם אחד שתי מנות הראויות לאכילה, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לשלוח. כמו כן חובה לשלוח שתי מתנות לשני אביונים. אָבֵל חֵיִב לְשִׁלּוּחַ מִנּוֹת, אֲךָ לֹא יִשְׁלַח לוֹ. נָשִׁים חֵיִבוֹת, וְיִשְׁלַחוּ אֲנָשִׁים לְאֲנָשִׁים וְנָשִׁים לְנָשִׁים.

ראוי להקדים סעודת פורים לפני חצות או סמוך לחצות מפני כבוד השבת. אם סועדים אחרי חצות, יש להקדים מנחה לסעודה. "על הנסים" בברכת המזון.

דיני פורים משולש בשנה זו בירושלים

בשנה זו מחלקים את מצוות הפורים בירושלים לשלושה ימים.

ביום שישי (י"ד באדר) קוראים את המגילה (ביום חמישי בערב וביום שישי בבוקר), שושנת יעקב. מחלקים מתנות לאביונים (כמו בערי הפרזים). דיני קריאת המגילה הם כמו בערים הפרוזים, ראה למעלה.

בירושלים אין אומרים ביום זה "על הנסים" בתפילה ובברכת המזון, ולא אומרים תחנון ו"למנצח... יענך", ואינם חייבים היום בסעודה ובמשלוח מנות. שיר של יום שישי.

זמני הדלקת נרות ביום שישי י"ד באדר (26.2.2021)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות			
18:32	מדריד	19:34	מלבורן	17:24	ניו יורק	18:11	ירושלים	16:59	ירושלים
19:53	מרבייה	18:16	יהונסבורג	17:18	לוס אנג'לס	18:13	תל אביב	17:15	תל אביב
17:35	טורונטו	19:04	בואנוס איירס	18:00	פריס	18:13	באר שבע	17:17	באר שבע
16:39	ורשה	17:30	מוסקבה	17:06	לונדון	18:12	חיפה	17:07	חיפה
		17:26	רומא	17:44	אמסטרדם	18:13	אילת	17:07	אילת

שבת פרשת תצוה, ט"ו באדר (27.2.2021) – שבת הפסקה

בכל הארץ: שבת זו היא שבת הפסקה. מוציאים ספר תורה אחד וקוראים בו לשבעה בפרשת "תצוה", ומפטירים ביחזקאל מג, י "אתה בן אדם" עד מג, כז "נאם אדני ה'". אין אומרים "על הנסים" ואין אומרים "אב הרחמים".

במנחה קוראים לשלושה בפרשת כי תשא. אין אומרים "צדקתך צדק". **במוצש"ק** תפילה כבכל מוצ"ש.

בירושלים – מוציאים שני ס"ת. בראשון קוראים לשבעה בפרשת השבוע ובשני למפטיר בפרשת בשלח "ויבא עמלק", ומפטירים בשמואל א טו,ב "כה אמר ה'... פקדתי" עד (טו, לד) "גבעת שאול". אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות. בכל תפילות היום ובברכת המזון אומרים בירושלים "על הנסים".

במנחה קוראים לשלושה בפרשת כי תשא. אין אומרים "צדקתך צדק". **במוצש"ק** תפילה כבכל מוצ"ש.

יום ראשון, ט"ז באדר (28.2.2021)

בכל הארץ – אין שינוי בתפילה. אין אומרים תחנון. **בירושלים** סעודת פורים ומשלוח מנות. אין אומרים תחנון, למנצח ו"על הנסים".

סיכום דיני פורים משולש בירושלים

ביום ששי (י"ד באדר) קוראים את המגילה (ביום חמישי בערב וביום שישי בבוקר) ומחלקים מתנות לאביונים (כמו בערי הפרזים). **ביום שבת** (ט"ו בחודש) מוציאים ספר תורה שני וקוראים בו את פרשת "ויבא עמלק", ומפטירים בשמואל א טו,ב: "כה אמר ה'... פקדתי" עד (לד) "גבעת שאול" (כמו בפרשת זכור). בתפילות היום ובברכת המזון אומרים "על הנסים".

ביום ראשון (ט"ז בחודש) מקיימים את מצוות "סעודת פורים" ושולחים מנות בכל שלשת הימים. אין אומרים תחנונים ואין נופלים על פניהם. בכל היישובים האחרים (ערי הפרזים) נוהגים כל מצוות פורים ביום ששי. לפורים משולש זוכים בני ירושלים בכל שנה בה חל ליל הסדר במוצאי שבת. בפעם הבאה זה יקרה בשנת תשפ"ח ואחרי כן בשנת תת"ה.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"א באדר (5.3.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
18:40	מדריד	19:25	מלבורן	17:32	ניו יורק	18:16	ירושלים	17:04	ירושלים
19:00	מרבייה	18:10	יוהנסבורג	17:24	לוס אנג'לס	18:18	תל אביב	17:20	תל אביב
17:44	טורונטו	18:55	בואנוס איירס	18:11	פריס	18:18	באר שבע	17:22	באר שבע
16:51	ורשה	17:45	מוסקבה	17:19	לונדון	18:17	חיפה	17:13	חיפה
		17:34	רומא	17:57	אמסטרדם	18:18	אילת	17:12	אילת

שבת פרשת כי תשא, כ"ב באדר (6.3.2021) – פרשת פרה

יוצרות ופיוטים כנהוג. מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים לשבעה בפרשת השבוע, חצי קדיש. בספר שני קוראים למפטיר בפרשת חוקת: במדבר יט,א-כב. יש האומרים שגם קריאת התורה בפרשת פרה היא מן התורה. מפטירים ביחזקאל לו, טז: "ויהי דבר ה' אלי לאמר", עד סוף הפרק. אין קטן עולה למפטיר. אין אומרים "אב הרחמים".

במנחה קוראים לשלושה בפרשת ויקהל, אומרים "צדקתך צדק".

יום חמישי, כ"ז באדר (11.3.2021). המתענים בערב ראש חודש אומרים במנחה סדר יום כיפור קטן, תחנון ואבינו מלכנו. יש נוהגים להשתטח על קברי צדיקים.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ח באדר (12.3.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
18:48	מדריד	19:14	מלבורן	17:40	ניו יורק	18:21	ירושלים	17:09	ירושלים
19:06	מרבייה	18:02	יוהנסבורג	17:30	לוס אנג'לס	18:23	תל אביב	17:26	תל אביב
17:52	טורונטו	18:46	בואנוס איירס	18:22	פריס	18:23	באר שבע	17:27	באר שבע
17:04	ורשה	17:59	מוסקבה	17:31	לונדון	18:22	חיפה	17:18	חיפה
		17:43	רומא	18:09	אמסטרדם	18:22	אילת	17:16	אילת

שבת פשוט ויקהל-פקודי, כ"ט באדר (13.3.2021) – פרשת החודש

יוצרות ופיוטים כנהוג. מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים לשבעה בפרשת השבוע, חצי קדיש. בספר שני קוראים למפטיר בפרשת בא, שמות יב, א-כ: "ויאמר ה'... החודש הזה" עד "תאכלו מצות". מפטירים ביחזקאל מה, טז: "כל העם הארץ", עד מו, יח: "איש מאחוזתו". יש מוסיפים פסוק ראשון ואחרון של הפטרת "מחר חודש". אין קטן עולה למפטיר. מברכים חודש ניסן שיהיה מחר ביום ראשון (14.3.2021). אין אומרים "אב הרחמים".

המולד: ליל ראשון (13.3.2021) בשעה 19:03 ו-5 חלקים

במנחה קוראים לשלושה בפרשת ויקרא. אין אומרים "צדקתך צדק".

הארה ירושלמית - לחודש אדר

המודל המרכזי של גאולת ישראל לפי התלמוד הירושלמי הוא מודל טבעי והדרגתי – יכך גאולתם של ישראל קימעה קימעה, כאשר כל הזמן הגאולה רבה והולכת (ירושלמי ברכות א, א). הירושלמי לומד את הדברים מתוך הסתכלות על הטבע – קרני האור ההולכים ומתחזקים בבוקר, וכן משלבי ההתקדמות במגילת אסתר. במגילת אסתר אנו מגלים השגחה נסתרת, השגחה בדרך הטבע. ממגילת אסתר אנו צריכים ללמוד שיש לחפש גם בתקופתנו – תקופת התחייה הלאומית את יד הקב"ה המקדמת את הגאולה דרך המהלכים הטבעיים.

בברכת חודש טוב ומבורך

דוד בן-נאה - יו"ר